

50-боб. Норезидентларнинг доимий муассаса билан боғлиқ бўлмаган даромадларига солиқ солишнинг ўзига хос хусусиятлари

351-модда. Умумий қоидалар

Норезидентнинг Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан олинган ва доимий муассаса билан боғлиқ бўлмаган даромадларидан олинадиган солиқ норезидентга даромад тўловчи солиқ агенти томонидан ҳисоблаб чиқарилади ва ушлаб қолинади. Солиқнинг ушлаб қолиниши солиқ тўловчининг даромадларидан бундай даромадларнинг ҳар бир тўлови пайтида амалга оширилади.

Бундай даромадлар жумласига, хусусан, қуйидагилар киради:

1) Ўзбекистон Республикасининг юридик шахсларидан олинган дивидендлар;

2) Ўзбекистон Республикасининг қарз мажбуриятлари бўйича фоизлар, шу жумладан чиқариш ва муомалада бўлиш шартларида фоизлар кўринишидаги даромадларни олиш назарда тутилган давлат қимматли қоғозлари. Бунда Ўзбекистон Республикасининг давлат облигациялари ва бошқа қимматли қоғозлари бўйича даромадларга, шунингдек Ўзбекистон Республикаси юридик шахсларининг халқаро облигациялари бўйича даромадларга солиқ солинмайди;

3) Ўзбекистон Республикасининг юридик шахсларидан ва якка тартибдаги тадбиркорларидан олинган ҳар қандай турдаги қарз мажбуриятлари (шунингдек фойдада иштирок этиш ҳуқуқини берувчи облигациялар ва конвертация қилинадиган облигациялар) бўйича фоизлар;

4) ҳар қандай номоддий активдан Ўзбекистон Республикасида фойдаланиш ёки фойдаланиш ҳуқуқини бериш учун роялти;

5) қуйидагилар реализация қилинганда олинадиган даромадлар:

а) акциялар (бундан фонд биржасида реализация қилинадиган акциялар мустасно), Ўзбекистон Республикасининг резиденти бўлган юридик шахсларнинг устав фондидаги (устав капиталидаги) улуши (пайлар);

б) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган кўчмас мулк;

в) мулк мажмуаси сифатида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган корхона;

г) Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ ташкил этилган инвестиция пай фондларининг инвестиция пайлари.

Бундай даромадларга солиқ солишнинг ўзига хос хусусиятлари ушбу Кодекснинг [356-моддасида](#) белгиланади;

6) норезидентга тегишли бўлган ва Ўзбекистон Республикаси резиденти орқали ташқи савдо фаолиятини амалга ошириш доирасида топшириқ шартномаси ва бошқа айнан ўхшаш фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар асосида сотиладиган товарларни реализация қилишдан олинган даромадлар.

Ушбу бандда кўрсатилган даромадлар ҳужжатлар билан тасдиқланган, норезидент томонидан реализация қилинган товар учун олинадиган сумманинг уни олишдан ошган қисми сифатида белгиланади. Товарларни сотиб олиш қийматини тасдиқловчи ҳужжатлар бўлмаган тақдирда, солиқни ушлаб қолиш норезидент томонидан олинадиган барча суммадан амалга оширилади;

7) Ўзбекистон Республикасида юзага келадиган таваккалчиликларни суғурталаш, биргаликда суғурталаш ва қайта суғурталаш шартномалари бўйича тўланадиган суғурта мукофотлари;

8) Ўзбекистон Республикаси резидентлари томонидан халқаро алоқа учун симли ўтказгич, радио-оптик ёки бошқа электромагнит тизимлар орқали белгилар, сигналлар, матнлар, тасвирлар, товушларни узатиш, қабул қилиш ва қайта ишлаш учун тўловни назарда тутувчи телекоммуникация хизматларини кўрсатишдан олинадиган даромадлар;

9) халқаро ташиш, шу жумладан юкларни юклаш, қайта юклаш, тушириш ва жойлаш учун ташиш

шартномаси шартларида назарда тутилган тўлов бўйича хизматлар.

Халқаро ташиш деганда йўловчиларни, юкларни, товарларни, шу жумладан почтани дарё ёки ҳаво кемалари, автомобиль ёки темир йўл транспорти орқали, давлатлардан бири Ўзбекистон Республикаси бўлган турли давлатларда жойлашган пунктлар ўртасида амалга ошириладиган ҳар қандай ташиш тушунилади.

Ушбу банднинг мақсади учун фақат Ўзбекистон Республикасидан ташқарида жойлашган пунктлар ўртасида, шунингдек фақат Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган пунктлар ўртасида амалга ошириладиган ташиш халқаро ташиш деб эътироф этилмайди;

10) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдаланиладиган мол-мулкни ижарага ва иккиламчи ижарага бериш, шу жумладан лизинг операцияларидан олинган даромадлар, дарё, ҳаво кемаларини ва (ёки) бошқа транспорт воситаларини, шунингдек контейнерларни ижарага ёки қўшимча ижарага беришдан олинган даромадлар;

11) халқаро ташишларда ва Ўзбекистон Республикаси ичида ташишларда транспорт-экспедиторлик хизматлари.

Бунда юк юборувчидан (юк оловчидан) олинган сумма ва юк ташувчининг тегишли бирламчи

ҳужжатлари билан тасдиқланган, юк ташувчига тўланиши лозим бўлган сумма ўртасидаги фарқ сифатида ҳисобланган мукофот суммаси солиқ солиниши лозим бўлган даромаддир. Юк ташувчининг тегишли бирламчи ҳужжатлари бўлмаган тақдирда, Ўзбекистон Республикасининг норезидентига ушбу Кодекс 353-моддасининг [3-бандида](#) белгиланган солиқ ставкалари бўйича тўланган барча суммага солиқ солиниши лозим;

12) шартнома мажбуриятларини бузганлик учун жарималар, пенялар ва бошқа тўловлар;

13) беғараз олинган мол-мулк, хизматлар. Беғараз олинган мол-мулкнинг (хизматларнинг) қиймати ушбу Кодекснинг [299-моддасида](#) назарда тутилган тартибда белгиланади;

14) Ўзбекистон Республикасининг солиқ резидентига ёки фаолиятини Ўзбекистон Республикасида доимий муассаса орқали амалга ошираётган норезидент бўлган юридик шахсга қарзни талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечишдан олинган даромад.

Бунда шундай даромаднинг миқдори норезидентнинг бирламчи ҳужжатларига мувофиқ, қайси талаб қилиш ҳуқуқи бўйича воз кечиш амалга оширилган бўлса, ўша талаб қилиш ҳуқуқининг қиймати ва талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечиш санасида қарздордан олиниши лозим бўлган талаб қилиш қиймати ўртасидаги ижобий фарқ сифатида белгиланади;

15) Ўзбекистон Республикасининг солиқ резидентида ёки Ўзбекистон Республикасида фаолиятини доимий муассаса орқали амалга ошираётган норезидент бўлган юридик шахсдан қарзни талаб қилиш ҳуқуқини олиш чоғида талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечишдан олинган даромад.

Бунда шундай даромаднинг миқдори асосий қарзнинг талабига кўра қарздордан олиниши лозим бўлган сумма, шу жумладан талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечиш санасидаги асосий қарздан ортиқ бўлган сумма ва талаб қилиш ҳуқуқини олиш қиймати ўртасидаги ижобий фарқ сифатида белгиланади;

16) серверга ахборот жойлаштириш ва унга техник хизмат кўрсатиш учун Ўзбекистон Республикаси ҳудудида диск майдони ва (ёки) алоқа каналини тақдим этишдан олинган даромадлар;

17) бошқарувга оид, техник ёки маслаҳат хусусиятига эга хизматлар учун тўлов сифатида белгиланган техник хизматлардан олинган даромадлар;

18) норезидент томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида хизматлар кўрсатишдан олинган бошқа даромадлар.

Қуйидагилар норезидентларнинг Ўзбекистон Республикасидаги манбаларидан олинган даромадлар жумласига кирмайди:

1) фақат ташқи савдо операцияларини амалга оширувчи шахс номидан ва унинг манфаатларини

кўзлаб амалга оширилган ҳамда фақат Ўзбекистон Республикасида товар сотиб олиш ёки Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товар олиб кириш билан боғлиқ ташқи савдо операцияларидан олинган даромадлар.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб кириш билан боғлиқ операцияларга нисбатан ушбу қоида қуйидаги шартларга риоя этган ҳолда импорт божхона тартиб-таомилига жойлаштирилганда қўлланилади:

а) товарни етказиб бериш ушбу шахс томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган сақлаш жойларидан (шу жумладан божхона омборларидан) амалга оширилмаса;

б) товар чет эл юридик шахсининг Ўзбекистон Республикасидаги доимий муассасаси орқали сотилмаса.

Агар ушбу банднинг иккинчи хатбошисида кўрсатилган шартлардан ҳеч бўлмаганда биттаси бажарилмаган бўлса, ушбу шахсининг Ўзбекистон Республикасидаги фаолиятига тааллуқли даромадларининг бир қисми товарни реализация қилиш чоғида Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан олинган даромад деб эътироф этилади.

Агар норезидент томонидан монтаж ва (ёки) ишга тушириш-созлаш хизматлари, ходимларни ўқитиш хизматлари ва бошқа шу каби хизматлар кўрсатилишини назарда тутувчи асбоб-ускуналар

(қурилмалар, механизмлар, бутловчи ва эҳтиёт қисмлар) сотиб олиш (сотиш) бўйича халқаро шартномада (контрактда) кўрсатиладиган хизматлар қиймати алоҳида кўрсатилмаган бўлса, норезидентнинг солиқ солинадиган даромади бундай асбоб-ускуналар (қурилмалар, механизмлар, бутловчи ва эҳтиёт қисмлар) қийматининг 20 фоизига тенг деб қабул қилинади. Худди шундай қоидалар, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ҳудудида норезидент вакиллариининг ташқи савдо шартномаси (контракти) бўйича асбоб-ускуналарни монтаж қилиш, ўрнатиш ёки ишга тушириш-созлаш пайтида ҳақиқатдан мавжуд бўлган тақдирда, ҳаттоки ушбу шартномада (контрактда) норезидентлар томонидан монтаж ва (ёки) ишга тушириш-созлаш ишларини амалга ошириш, улар томонидан ходимларни ўқитиш хизматларини ва бошқа шу каби хизматларни кўрсатиш назарда тутилмаган бўлса ҳам, қўлланилади;

2) Ўзбекистон Республикасидан ташқарида хизматлар кўрсатишдан олинган даромадлар, бундан мазкур модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган хизматлар кўрсатишдан олинган даромадлар мустасно.

Хизмат кўрсатиш бўйича контрактда норезидент томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳам, унинг ташқарисида ҳам хизматлар кўрсатилишини назарда тутувчи қоидалар мавжуд бўлганда, ушбу моддада белгиланган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва ушлаб қолиш тартиби хизматларнинг ҳар бир тури учун

алоҳида-алоҳида қўлланилади. Норезидент томонидан ягона ишлаб чиқариш-технологик цикл доирасида хизмат кўрсатишнинг ҳар бир босқичи норезидентнинг даромадларидан тўлов манбаида солиқни ушлаб қолиш мақсадида хизматларнинг алоҳида тури сифатида кўриб чиқилади. Бунда контракт бўйича норезидент даромадларининг умумий суммаси Ўзбекистон Республикасида ва унинг ташқарисида хизматлар кўрсатишдан олинган даромадларга асосланган тарзда тақсимланган бўлиши керак.

Ушбу модданинг тўртинчи қисми қоидаларини қўллаш мақсадида норезидент хизмат олувчига норезидентнинг умумий даромад суммаси Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатишдан олинган даромадлар ва унинг ташқарисида хизмат кўрсатишдан олинган даромадларга тақсимланганлигини тасдиқловчи, Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига ва (ёки) чет давлатнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ тузилган, норезидент томонидан тасдиқланган ҳисоб-китоб ҳужжатларининг кўчирма нусхаларини тақдим этиши шарт. Бундай тақсимланиш мавжуд бўлмаганда, ҳам Ўзбекистон Республикасида, ҳам унинг ташқарисида хизмат кўрсатишдан норезидентга тўланадиган даромаднинг бутун суммасига солиқ солиниши лозим.

352-модда. Солиқ агентлари деб эътироф этиладиган шахслар

Қуйидагилар солиқ агентлари деб эътироф этилади:

1) юридик шахслар, шу жумладан солиқ тўловчилар консолидациялашган гуруҳининг иштирокчилари;

2) якка тартибдаги тадбиркорлар;

3) фаолиятини доимий муассасалар орқали амалга оширувчи норезидентлар;

4) норезидент бўлган юридик шахсларнинг Ўзбекистон Республикасидаги ваколатхоналари;

5) ушбу Кодекс 351-моддаси иккинчи қисмининг [5-бандида](#) кўрсатилган мол-мулкни олувчи жисмоний шахслар ва Ўзбекистон Республикаси норезиденти бўлган юридик шахслар, шунингдек юридик шахс ташкил этмаган ҳолда чет эл тузилмалари, бундан ушбу қисмнинг [3-бандида](#) кўрсатилганлар мустасно.

353-модда. Солиқ ставкалари

Солиқ ставкалари қуйидаги миқдорларда белгиланади:

Т/р	Солиқ солинадиган даромад	Солиқ ставкалари, фоизларда
1	Дивидендлар ва фоизлар	10

2	Суғурта, биргаликда суғурта қилиш ва қайта суғурта қилиш шартномалари бўйича суғурта мукофотлари	10
3	Халқаро алоқа учун телекоммуникациялар, халқаро ташишлар (фрахтдан олинган даромадлар)	6
4	Инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш учун жалб этилган кредитлар бўйича, Ўзбекистон Республикаси банклари ва лизинг берувчилари томонидан чет эл молия институтларига тўланадиган даромадлар	0
5	Ўзбекистон Республикасининг резидентлари бўлган банкларнинг вакиллик ҳисобварақларини очиш ва юритиш ҳамда улар юзасидан ҳисоб-китобларни амалга ошириш, шунингдек халқаро тўлов карточкалари воситасида ҳисоб-китобларни амалга ошириш билан боғлиқ хизматлар кўрсатишдан олинадиган даромадлар	0
6	Бошқа даромадлар, бундан 1 — 5-	20

	бандларда кўрсатилган даромадлар мустасно	

354-модда. Солиқ агентлари томонидан солиқни ҳисоблаб чиқариш тартиби

Солиқ базаси солиқ тўловчига ҳар бир даромадни тўлаш чоғида солиқ агенти томонидан алоҳида аниқланади.

Норезидентнинг Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан олинган даромадларига солинадиган солиқ суммаси ушбу Кодекснинг [356-моддасида](#) назарда тутилган ўзига хос хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда солиқ базасининг солиқ ставкасига мувофиқ бўлган фоиздаги улуши сифатида ҳисоблаб чиқарилади.

Солиқ суммаси Ўзбекистон Республикасининг норезидентига даромадни тўлаш санасидаги Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланган курс бўйича миллий валютада, ушбу Кодекснинг [356-моддасида](#) назарда тутилган ўзига хос хусусиятларни инобатга олган ҳолда ҳисоблаб чиқарилади ва тўланади.

Норезидентларга тўланадиган даромадлардан олинадиган солиқ суммасини ҳисоблаб чиқариш ва ушлаб қолиш солиқ агенти томонидан даромадларнинг барча турлари бўйича амалга оширилади, бундан қуйидаги ҳоллар мустасно, агар:

1) солиқ агенти норезидент томонидан тўланадиган даромад норезидентнинг Ўзбекистон Республикасидаги доимий муассасасига тааллуқли эканлиги ва солиқ агентининг ихтиёрида норезидент солиқ органида норезидентнинг доимий муассасаси сифатида ҳисобда турганлиги тўғрисида солиқ органи томонидан тасдиқланган маълумотнома борлиги ҳақида хабардор қилинган бўлса;

2) норезидентга тўланадиган даромадга нисбатан ушбу Кодекснинг [353-моддасида](#) 0 фоизли солиқ ставкаси назарда тутилган бўлса;

3) маҳсулот тақсимооти тўғрисидаги битимларни бажаришда олинган даромадлар тўланадиган бўлса, агар Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида бундай даромадларни солиқ солишдан озод этиш назарда тутилган бўлса;

4) Ўзбекистон Республикасининг қўлланиладиган халқаро шартномаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикасида солиқ солинмайдиган даромадлар тўланадиган бўлса, башарти тегишли даромадни олиш учун ҳақиқий ҳуқуққа эга бўлган норезидент томонидан солиқ агентига ушбу Кодекснинг [358-моддасида](#) назарда тутилган тасдиқнома тақдим этилган бўлса.

Норезидентга Ўзбекистон Республикасининг қўлланиладиган халқаро шартномасига мувофиқ Ўзбекистон Республикасида камайтирилган солиқ ставкалари бўйича солиқ солинадиган даромадлар тўланган тақдирда, даромадлардан солиқ суммасини

ҳисоблаб чиқариш ва ушлаб қолиш норезидент томонидан солиқ агентига ушбу Кодекснинг [358-моддасида](#) назарда тутилган тасдиқнома тақдим этилиши шарти билан тегишли камайтирилган солиқ ставкалари бўйича амалга оширилади. Ушбу қисм қоидалари мазкур Кодекснинг 6-моддаси қоидалари ҳисобга олинган ҳолда қўлланилади.

Даромадни тўлаш деганда, норезидентга бундай тўлаш амалга ошириладиган жойидан қатъи назар, қуйидагилар тушунилади, хусусан:

1) нақд пул ва (ёки) нақд пулсиз шаклда пулларни, қимматли қоғозларни, иштирок этиш улушини, товарларни, мол-мулкни бериш;

2) Ўзбекистон Республикаси норезидентининг даромадларига нисбатан тузиладиган битимлар (воз кечиш ҳақи, бир турдаги қарама-қарши талабномани ҳисобга ўтказиш, талаб қилиш ҳуқуқидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш чоғида ҳисобга ўтказиш, новация, қарздан кечиб юбориш);

3) бажаришнинг имкони бўлмаганлиги ёки қарздор ва кредитор айланиб бериш бир шахс эканлиги туфайли даромадни тўлаш мажбуриятининг тугаши.

Агар даромад пулсиз шаклда ёки ўзаро ҳисобга ўтказишлар орқали тўланса, шунингдек агар ушлаб қолиниши лозим бўлган солиқ суммаси норезидентнинг пул шаклида олинадиган даромади суммасидан ортиқ бўлса, агар ушбу модданинг [ўн иккинчи қисмида](#)

бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, солиқ агенти солиқни норезидентнинг пулсиз шаклда олинадиган даромадини тегишли тарзда ҳисоблаб чиқарилган суммада бюджетга тўлаши шарт.

Норезидентнинг даромадларига солиқ солиш мазкур норезидент томонидан ўз даромадларини учинчи шахсларнинг, бошқа давлатлардаги ўз бўлинмаларининг фойдасига ва бошқа мақсадларда тасарруф этишдан қатъи назар, амалга оширилади.

Суғурта мукофотларидан олинган даромадлар бўйича солиқларнинг тўланган суммалари суғурта ҳодисалари юзага келганда қайта кўриб чиқиши мумкин.

Суғурта ҳодисаси юзага келганда суғурта тўловлари ўзидан солиқ агенти томонидан солиқ ушлаб қолинган ва тўланган суғурталовчи бўлган норезидентнинг даромадларини камайтириш учун ҳисобга ўтказишга қабул қилинади. Мазкур қайта ҳисоблаш норезидентга даромадни тўлаган ва даромадни тўлаш чоғида солиқни ушлаб қолган солиқ агенти томонидан амалга оширилиши мумкин.

Солиқ суммаси ушлаб қолинмаганда ёки Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари қоидалари ғайриқонуний равишда қўлланилганда, бу солиқнинг ушлаб қолинмаслигига ёки тўлиқ ушлаб қолинмаслигига сабаб бўлса, солиқ агенти ушлаб қолинмаган солиқ суммасини ва тегишли пеня суммасини бюджетга киритиши шарт.

Солиқ агенти томонидан ушбу Кодекснинг қоидаларига мувофиқ норезидентнинг даромадларидан ҳисоблаб чиқарилган солиқ суммаси ўз маблағлари ҳисобидан уни ушлаб қолмаган ҳолда тўланган тақдирда, солиқ агентининг солиқни ушлаб қолиш ва ўтказиш бўйича мажбурияти бажарилган деб эътироф этилади.

355-модда. Солиқ агентлари томонидан солиқ ҳисоб-китобини тақдим этиш ва уни тўлаш тартиби

Норезидентларнинг даромадларидан олинадиган солиқ суммалари бўйича солиқ ҳисоботи солиқ агенти томонидан ўзи солиқ ҳисобига қўйилган жойдаги солиқ органига даромадлар тўланган ойдан кейинги ойнинг йигирманчи кунидан кечиктирмай тақдим этилади.

Агар ушбу Кодекснинг [356-моддасида](#) бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, норезидентларнинг даромадларидан ҳисоблаб чиқарилган ва ушлаб қолинган солиқ суммаси солиқ агенти томонидан бюджетга қуйидаги муддатларда тўланади:

1) банклар томонидан, бундан дивидендлар ва фоизлар тарзидаги даромадлар мустасно, — даромадларни тўлаш амалга оширилган ойдан кейинги ойнинг бешинчи кунидан кечиктирмай;

2) қолганлар томонидан, — норезидентга даромадлар тўланган куннинг кейинги кунидан кечиктирмай.

356-модда. Ўзбекистон Республикаси норезидентларининг мол-мулкни реализация қилишдан олинган даромадларига солиқ солишнинг ўзига хос хусусиятлари

Агар ушбу Кодекснинг 351-моддаси иккинчи қисми 5-бандида кўрсатилган устав фондидаги (устав капиталидаги) акциялар, улушлар (пайлар), кўчмас мулк, мол-мулк мажмуаси тарзидаги корхоналар, пайли инвестиция фондлари инвестиция пайлари (бундан буён ушбу моддада мол-мулк деб юритилади) норезидент бўлган бир юридик шахс томонидан норезидент бўлган бошқа юридик шахсга ёки норезидент бўлган жисмоний шахсга ёхуд Ўзбекистон Республикаси резидентига реализация қилинган бўлса, ушбу модда қоидалари қўлланилади.

Ушбу модда биринчи қисмининг қоидалари юридик шахс ташкил этилмаган ҳолдаги чет эл тузилмаларига нисбатан ҳам татбиқ этилади.

Ушбу Кодекснинг 351-моддаси иккинчи қисми 5-бандида кўрсатилган мол-мулкни реализация қилишдан олинган даромадлар мол-мулкни реализация қилиш суммасининг уни ҳужжатлар билан тасдиқладиган сотиб олиш қийматидан ошган суммаси сифатида аниқланади. Мол-мулкни сотиб олиш қийматини тасдиқлайдиган ҳужжатлар мавжуд бўлмаганда, солиқ агенти томонидан солиқни ушлаб қолиш мол-мулкни реализация қилиш қийматидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

Мол-мулкни реализация қилувчи норезидент солиқ агентига мол-мулкни сотиб олиш қийматини тасдиқловчи ҳужжатларнинг (улар мавжуд бўлган тақдирда) кўчирма нусхаларини тақдим этиши шарт. Солиқ агенти тақдим этилган ҳужжатлар асосида ушбу Кодекс 351-моддаси иккинчи қисмининг [5-бандига](#) мувофиқ аниқланадиган солиқ базасидан ҳамда ушбу Кодекснинг [353-моддасида](#) белгиланган солиқ ставкаларидан келиб чиққан ҳолда солиқ суммасини ҳисоблаб чиқаради ва ушлаб қолади.

Солиқ агенти сотиб олинаётган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини рўйхатдан ўтказгунига (расмийлаштиргунига) қадар норезидентнинг мол-мулкни реализация қилишдан олган даромадлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан тасдиқланадиган шаклдаги солиқнинг ҳисоб-китобини қуйидагиларни реализация қилиш чоғида мустақил равишда ёки ваколатли шахс орқали тақдим этиши шарт:

1) Ўзбекистон Республикаси резидентлари бўлган юридик шахсларнинг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни, улушни (пайни) реализация қилишда — мазкур юридик шахс рўйхатдан ўтказилган жойдаги солиқ органига;

2) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган кўчмас мулкни реализация қилишда — кўчмас мулк турган жойдаги солиқ органига;

3) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган мол-мулк мажмуаси тарзидаги корхонани реализация қилишда — мазкур корхона рўйхатдан ўтказилган жойдаги солиқ органига;

4) қонун ҳужжатларига мувофиқ ташкил этилган пайли инвестиция фондларининг инвестиция пайларини реализация қилишда — ишончли бошқарувчи рўйхатдан ўтказилган жойдаги солиқ органига.

Норезидентнинг мол-мулкни реализация қилишдан олган даромадлари бўйича солиқ ҳисоботи норезидент даромадни оладиган валютада тузилади. Солиқ ҳисоботига мол-мулк олди-сотди шартномасининг кўчирма нусхаси ҳамда сотувчи томонидан тақдим этилган, мол-мулкни олиш қийматини тасдиқловчи ҳужжатларнинг (мавжуд бўлган тақдирда) кўчирма нусхалари илова қилинади. Агар мол-мулкни сотиб олиш қиймати солиқ ҳисоботи тузиладиган валютада ифодаланмаган бўлса, мазкур қиймат Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг мол-мулкни сотиб олиш санасидаги курси бўйича солиқ ҳисоботи тузилаётган валютага қайта ҳисоблаб чиқарилади. Солиқ органлари солиқ ҳисоб-китоби тақдим этилган санадан эътиборан ўн иш куни ичида солиқ агенти ёки унинг ваколатли шахси номига солиқ суммаси Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг солиқ ҳисоботини тақдим этиш санасидаги курси бўйича миллий валютадаги солиқ суммасини

кўрсатган ҳолда тўлов хабарномасини ёхуд норезидент томонидан реализация қилинган мол-мулкдан олинган солиқ бўйича қарздорлик йўқлиги тўғрисидаги маълумотномани ёзиб беради.

Солиқ сотиб олинган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқи рўйхатдан ўтказилгунига (расмийлаштирилгунига) қадар бюджетга тўланиши лозим.

Солиқ органи солиқ тўланганлиги фактини тасдиқловчи ҳужжат тақдим этилган санадан эътиборан бир иш куни ичида солиқ агентига ёки унинг ваколатли шахсига солиқ тўланганлиги ёхуд солиқ бўйича қарздорлик йўқлиги тўғрисида маълумотнома беради, маълумотнома олинган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини рўйхатдан ўтказувчи (расмийлаштирувчи) органга тақдим этилади.

Олинадиган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини рўйхатдан ўтказувчи (расмийлаштирувчи) органлар солиқ органининг маълумотномаси тақдим этилган тақдирдагина мулк ҳуқуқини рўйхатдан ўтказишни (расмийлаштиришни) амалга оширади.

Ушбу модда учинчи — тўққизинчи қисмларининг қоидалари акцияларни ва инвестиция пайларини Ўзбекистон Республикаси қимматли қўғозларининг биржадаги ва биржадан ташқари уюшган бозорларида реализация қилиш чоғида қўлланилмайди.

Акциялар ва инвестиция пайлари қимматли қоғозларнинг биржадаги ва биржадан ташқари уюшган бозорида реализация қилинганда Ўзбекистон Республикасининг қимматли қоғозлари бозоридаги ҳисоб-китоб — клиринг палатаси солиқ агенти деб эътироф этилади.

Солиқ агенти акцияларнинг ва инвестиция пайларининг тузилган олди-сотди битимлари бўйича савдолар якунлари реестри асосида ҳисоб-китоб-клиринг операцияларини ўтказиш вақтида реализация қилинган акциялар (инвестиция пайлари) қийматидан ва ушбу Кодекснинг [353-моддасида](#) белгиланган солиқ ставкаларидан келиб чиққан ҳолда сотувчининг пул маблағларидан солиқни ушлаб қолади.

Солиқ суммаси пул маблағларини акциялар ва инвестиция пайлари қийматини тўлаш ҳисобига бир вақтнинг ўзида сотувчининг ҳисобварағига пул маблағлари ўтказилган ҳолда тўлов валютасида бюджетга тўланади. Солиқ агенти акциялар ва инвестиция пайлари сотувчисининг талабига кўра битим ва ушлаб қолинган солиқ суммаси ҳақида маълумотнома бериши шарт.

Солиқ агенти солиқ ҳисоботини тақдим этиш муддатларида ўзи солиқ ҳисобига қўйилган жойдаги солиқ органига солиқ ушлаб қолинган акциялар ва инвестиция пайларининг олди-сотдисига доир битимларнинг Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ

қўмитаси ва Молия вазирлиги томонидан тасдиқланадиган шакл бўйича реестрини тақдим этади.

Акциялар ва инвестиция пайларини сотиб олиш қийматини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлган тақдирда, сотувчи солиқ агенти солиқ ҳисобида турган жойдаги солиқ органига ортиқча тўланган солиқни қайтариш тўғрисида ариза тақдим этиш ҳуқуқига эга. Аризага акцияларни ва инвестиция пайларини реализация қилиш ва сотиб олиш қийматини тасдиқловчи ҳужжатларнинг кўчирма нусхалари ҳамда солиқ агенти томонидан берилган битим ва ушлаб қолинган солиқ суммаси ҳақидаги маълумотноманинг кўчирма нусхаси илова қилинади.

Норезидентларнинг даромадлари бўйича ортиқча тўланган солиқ суммасини қайтариш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади.

357-модда. Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари бўйича солиқ солишдан озод қилишнинг ёки пасайтирилган солиқ ставкаларини қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси (битими) қоидаларини қўллашнинг ушбу моддада белгиланган тартиби норезидентнинг ушбу Кодекснинг [351-моддасида](#) назарда тутилган даромадларига нисбатан татбиқ этилади.

Солиқ агенти солиқ солишдан озод қилишни ёки пасайтирилган солиқ ставкасини, агар даромад олувчи норезидент Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси тузилган давлатнинг солиқ резиденти бўлса, мустақил равишда қўллаш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси қоидалари даромад олувчи томонидан солиқ агентига солиқ резидентлигини тасдиқловчи ҳужжат даромадни тўлаш санасидан кечиктирмай тақдим этилиши шарти билан қўлланилади.

Даромадлар норезидентга дивидендлар, фоизлар ва (ёки) роялти тарзида тўланганда, башарти норезидент ушбу даромадларга бўлган ҳуқуққа ҳақиқатда эга бўлса, солиқ агенти Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида ва ушбу Кодекснинг [6-моддасида](#) белгиланган қоидаларда назарда тутилган солиқ солишдан озод қилишни ёки пасайтирилган солиқ ставкасини қўллайди. Солиқ агенти норезидентдан ушбу норезидент тегишли даромадни олишга бўлган ҳуқуққа ҳақиқатда эга эканлиги тасдиқномасини сўраб олишга ҳақли.

Даромадларни олиш учун ҳақиқий ҳуқуққа эга бўлган норезидентга ушбу модданинг [тўртинчи қисмида](#) кўрсатилган даромадларни воситачи орқали тўлашда солиқ агенти даромаднинг бундай ҳақиқий олувчиси резиденти бўлган давлат билан тузилган Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида назарда тутилган солиқ солишдан озод қилишни ёки

норезидент томонидан даромадларни тўлашга асос бўладиган қўшимча шартнома (контракт) ва бошқа ҳужжатлар воситачи орқали ҳақиқий олувчи бўлган ҳар бир шахс бўйича даромад суммаси акс эттирилганда унинг пасайтирилган ставкасини қўллашга ҳақли. Бундай ҳужжатлар қуйидагиларни ўз ичига олиши керак:

1) жисмоний шахснинг фамилияси, исми, отасининг исмини (агар улар шахсини тасдиқловчи ҳужжатда кўрсатилган бўлса) ёки юридик шахснинг номини;

2) резидентлик мамлакатада солиқ рўйхатидан ўтказилган рақамини ёки шунга монанд ҳужжат рақамини (мавжуд бўлган тақдирда);

3) резидентлик мамлакатада давлат рўйхатидан ўтказилган рақамини (ёки шунга монанд ҳужжат рақамини).

Солиқ агенти томонидан ортиқча ушлаб қолинган солиқ бюджетга тўланган тақдирда, даромаднинг ҳақиқий олувчиси Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси қоидаларига мувофиқ уни қайтариб олиш ҳуқуқига эга. Ортиқча ушлаб қолинган солиқни норезидентга қайтариш ушбу Кодекснинг [12-бобида](#) белгиланган тартибда амалга оширилади.

Норезидент томонидан битта ёки алоқадор лойиҳалар доирасида хизматлар кўрсатишдан даромад олинган тақдирда, мазкур солиқ агенти учун ушбу

моддани қўллаш мақсадида солиқ агенти норезидент томонидан доимий муассаса ташкил этилганлиги фактини аниқлайди, шу жумладан хизматлар кўрсатиш шартномаси (контракти) асосида аниқлайди. Норезидент томонидан Ўзбекистон Республикасида доимий муассаса тузилганлиги факти аниқланган тақдирда, солиқ органи Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси қоидаларини норезидентларнинг даромадларини солиқ солишдан озод этиш қисми бўйича қўллашга ҳақли эмас.

Солиқ агенти томонидан Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси қоидалари қўлланилмаган тақдирда, солиқ агенти ушбу Кодексда белгиланган тартибда ва муддатларда тўлов манбаидан солиқни ушлаб қолиши ҳамда ўтказиши шарт.

358-модда. Солиқ резидентлигини тасдиқловчи ҳужжатга қўйиладиган талаблар

Норезидент бўлган даромад олувчи Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси тузилган давлатнинг резиденти эканлигини тасдиқлайдиган, қуйидаги турлардан бирида тақдим этилган расмий ҳужжат ушбу бўлим қоидаларини қўллаш мақсадида солиқ резидентлигини тасдиқловчи ҳужжатдир:

1) норезидент резиденти бўлган чет давлатнинг ваколатли органи томонидан тасдиқланган асл нусха. Бунда шундай ҳужжатни бериш консулик легаллаштириш амалга оширилган ва қонун

хужжатларида белгиланган тартибда апостиль қўйилган ҳолда бажарилади;

2) ушбу модданинг 1-банди талабларига мувофиқ бўлган ҳужжат асл нусхасининг нотариал тартибда тасдиқланган кўчирма нусхаси;

3) чет давлат ваколатли органининг интернет-ресурсида жойлаштирилган, солиқ резидентлигини тасдиқловчи электрон ҳужжатнинг қоғоздаги нусхаси.

Солиқ солиш масалаларини тартибга солувчи халқаро шартнома мавжуд бўлган давлатда чет эл банклари ва халқаро банклараро телекоммуникация тузилмаларига чет эл банкининг ёки халқаро банклараро телекоммуникация тизимининг доимий турган жойи фактини тасдиқлаш, агар бундай турган жой ҳамма фойдалана оладиган ахборот манбаларидаги маълумотлар билан тасдиқланса, талаб қилинмайди.

Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда легаллаштириш қўйидаги ҳолларда талаб қилинмайди, агар:

1) солиқ резидентлигини тасдиқловчи ҳужжат чет давлат ваколатли органининг интернет-ресурсида жойлаштирилган бўлса;

2) ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган шахс (шахслар) имзосининг ва муҳрининг ҳақиқийлигини тасдиқлашнинг бошқача тартиби белгиланган бўлса, яъни:

а) Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси билан;

б) ўзаро келишиб олиш тартиб-таомили доирасида Ўзбекистон Республикасининг ваколатли органи ва чет давлатнинг ваколатли органи ўртасида белгиланган бўлса.

Норезидентнинг солиқ резидентлигини тасдиқловчи ҳужжатда кўрсатилган давр мобайнида Ўзбекистон Республикаси халқаро шартнома тузган давлатнинг солиқ резиденти деб норезидент эътироф этилади.

Агар солиқ резидентлигини тасдиқловчи ҳужжатда солиқ резидентлиги даври кўрсатилмаган бўлса, бундай ҳужжат берилган (чет давлат ваколатли органининг интернет-ресурсида жойлаштирилган) календарь йил мобайнида норезидент Ўзбекистон Республикаси Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасини тузган давлатнинг солиқ резиденти деб эътироф этилади.